

Sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 133/2025 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 53/2025 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Elisa Kotiniemi, opetus- ja kulttuuriministeriö
- erityisasiantuntija Tomi Kytölä, opetus- ja kulttuuriministeriö
- johtava asiantuntija Tiina Salminen, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Tommi Himberg, Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus
- kehittämisspäälikkö Merja Väistö, Opetushallitus
- ryhmäpäälikkö Milla Willman, KEHA-keskus
- juristi Minna Antila, Suomen Kuntaliitto
- asiantuntija Pekka Petäkoski, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
- asiantuntija Aleksi Sandroos, Sivistysala ry
- korkeakoulu- ja tiedepolitiikan asiantuntija Jani Kykkänen, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- tietosuojavaltuutetun toimisto
- Aalto-yliopisto
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
- Akava ry
- Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf
- Keskuskauppakamari
- Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

- STTK ry
- Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtakunnallisesta osaamistietovarannosta. Laissa säädettäisiin digitaalisesta palvelusta (Osaamispolku), jonka tarkoituksena on tukea osaamisen kehittämistä ja ylläpitoa. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia, ja siihen liittyen tehtäisiin teknisiä muutoksia seitsemään muuhun lakiin.

Uusi laki valtakunnallisesta osaamistietovarannosta sisältäisi säännökset osaamistietovarannosta, jonka sisältämiä tietoja käytettäisiin tukemaan yksilöiden koulutus- ja uravalintoja sekä osaamisen kehittämistä. Laki sisältäisi myös säännökset tietojen hyödyntämisestä koulutuksen ja työhallinnon kehittämisessä.

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettuun lakiin ehdotetaan uutta lukua, jossa säädettäisiin koulutustarjonnan tietovarannosta. Luvussa säädettäisiin, mistä koulutusmahdollisuuksista tietovarantoon tallennettaisiin tietoja, joita Osaamispolku-palvelu voisi hyödyntää tietopohjana ehdottaessaan mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen. Kaikki tietovarannon sisältämä koulutustarjonta ei kuitenkaan toimisi pohjana tähän tarkoitukseen. Lisäksi tarkoituksena on, että tallentamalla julkisilla varoilla rahoitetun koulutuksen tiedot yhteen tietovarantoon saataisiin kansallista tietopohjaa esimerkiksi tällaisen koulutuksen arviointiin. Opetuksen ja koulutuksen arvioinnin lisäksi tietovaranto tukisi muita koulutuksen ja työhallinnon kehittämis- ja suunnittelutehtäviä.

Esitys ja Osaamispolku-palvelu tukevat useita pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitteita, erityisesti tavoitteita yksilöllisistä koulutus- ja urapoluista, kohtaanto-ongelman vähentämisestä sekä osaamispotentiaalin paremmasta hyödyntämisestä. Lisäksi ne tukevat hallitusohjelman tavoitteita muun muassa tiedon liikkuvuudesta eri julkishallinnon tietojärjestelmien välillä sekä elämäntapahtumien digitalisoinnista.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja koulutustarjonnan tietovarannosta, jotka liittyvät opetus- ja kulttuuriministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, Opetushallituksen sekä ELY-keskusten kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) rakentamaan Osaamispolku-palveluun. Osaamispolku on koulutus- ja urasuunnittelun, osaamisen kehittämisen ja työllistymisen tueksi tarkoitettu sähköinen palvelu.

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

Sen tarkoituksena on tukea yksilöiden osaamisen kehittämistä ja osaamisen tunnistamista yksilöllisiin tarpeisiin sopivien koulutusvalintojen tekemiseksi.

Osaamispolku-palvelu on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2026 alusta. Hanketta on valmisteltu Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -hankkeessa vuosina 2021—2025. Se on osa Suomen kestävän kasvun ohjelmaa (RRP) sekä siihen sisältyvää jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelmaa. Hankkeen taustalla ovat vuoden 2020 lopussa valmistuneet, parlamentaarisesti valmistellut jatkuvan oppimisen linjaukset.

Jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus -hanke toteutetaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) rahoituksella. Sen jälkeen Osaamispolun vuosittaiset kustannukset ovat hallituksen esitykseen sisältyvän arvion mukaan noin 2,5 miljoonaa euroa. Kustannuksia syntyy muun muassa palvelun teknisestä ylläpidosta ja edelleen kehittämisestä. Kustannukset hoidetaan tässä vaiheessa kohdentamalla uudelleen olemassa olevia resursseja.

Osaamispolku-palvelu tarjoaa sitä hyödyntäville henkilöille mahdollisuuden saada tietoa itselle sopivista opiskelu- ja työllistymismahdollisuuksista sekä jäsentää toiveitaan koulutus- ja uramahdollisuuksistaan. Palvelulla voidaan sujuvoittaa siirtymiä koulutuksen ja työuran nivelvaiheissa, kuten nopeuttaa hakeutumista jatko-opintoihin ja edistää osaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä oman tehtävänkuvan tai työmahdollisuuksien laajentamiseksi. Palvelu tukee paitsi nuorten työmarkkinoille tuloa myös työssä olevien työmarkkina-asemaa ja työttömien työllistymistä. Osaamispolkua täydentää Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus Jotpan ylläpitämä Osaamistarvekompassi, ja saadun asiantuntijalausannon mukaan palvelujen välille on tarkoitus tehdä linkityksiä.

Hallituksen esitys sai valiokunnan asiantuntijakuulemisessa laajaa kannatusta. Saadun selvityksen ja hallituksen esityksen perustelujen perusteella sivistysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomioin ja mietinnön yksityiskohtaisista perusteluista ilmenevin muutosesityksin.

Perustuslakivaliokunnan lausunto

Säättämisjärjestysperustelut. Perustuslakivaliokunta on todennut lausunnossaan (PeVL 53/2025 vp), että ehdotettuun sääntelyyn sisältyy valtiosääntöoikeudellisesti merkityksellisiä näkökohtia suostumuksesta, arkaluonteisten tietojen käsittelystä ja julkisuusperiaatteen rajoittamisesta sekä yhdenvertaisuudesta, joita on käsitelty esityksen säättämisjärjestysperusteluissa. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota siihen, että ehdotettua uudentyypistä hallinnollista sääntelyä, jossa hallituksen esityksenkin (s. 91—92) mukaan ensi kertaa säädetään sektorikohtaisesti tekoälyn käytöstä, olisi tullut arvioida myös perustuslain 21 §:ssä turvatun hyvän hallinnon ja perustuslain 118 §:ssä säädetyn virkavastuun kannalta. Sivistysvaliokunta perustuslakivaliokunnan lausunnossa esittämään yhtyen kiinnittää valtioneuvoston huomiota säättämisjärjestysperustelujen puutteisiin.

Valmisteilla oleva yleislainsäädäntö. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota siihen, että hallituksen esityksessä ei ole viitattu valtioneuvostossa vireillä olevaan

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

hankkeeseen, jonka tehtävänä on laatia hallituksen esityksen muotoon ehdotus niistä digipalvelulakiin ja mahdollisesti hallinnon yleislainsäädäntöön tarvittavista lainsäädäntötoimenpiteistä, joilla tehdään mahdolliseksi autonomisten teknologioiden hyödyntäminen viranomaisneuvonnan palveluautomaatioissa. Perustuslakivaliokunnan mielestä olisi ollut lähtökohtaisesti perustellumpaa, että käsiteltävänä oleva hallituksen esitys olisi annettu yleislainsäädännön valmistuttua.

Saamaansa selvitykseen viitaten sivistysvaliokunta toteaa, että esitys liittyy mietinnön alussa todettuun Euroopan unionin komission rahoituksella toteutettuun palvelukokonaisuuden valmisteluun. Euroopan unionin asettama tavoite edellyttää, että palvelut valmistuvat vuoden 2025 lopussa. Tavoitteiden toteutumisesta tulee raportoida komissiolle esitettävässä Suomen maksupyynnössä keväällä 2026.

Valiokunta pitää tärkeänä, että yleislainsäädännön mahdolliset myöhemmät uudistukset ja muutokset otetaan huomioon palvelun toteutuksessa asianmukaisesti ja tarvittaessa valmistellaan muutosehdotukset nyt ehdotettuun erityislainsäädäntöön. Osaamispolun toimintaa ohjaa esimerkiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki (306/2019), jonka 6 a §:ssä säädetään palveluautomaation käytöstä viranomaisneuvonnassa.

Virkavastuu. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt lausunnossaan (PeVL 53/2025 vp) huomiota siihen, ettei esityksessä ole käsitelty ehdotetun sääntelyn kannalta merkityksellisiä virkavastuuseen liittyviä kysymyksiä tuoden esille, että erityisesti esitykseen liittyvät tekoälyn käyttöönottoon ja käyttöön liittyvät vastuut on määriteltävä siten, että virkavastuu toteutuu tosiasiallisena seuraamusjärjestelmänä.

Saatuun selvitykseen viitaten sivistysvaliokunta toteaa, että tekoälyn käyttöönottoon ja käyttöön liittyvistä vastuista säädetään Euroopan unionin tekoälyasetuksessa, joka samalla määrittelee myös virkavastuun sisältöä. Lisäksi perustuslakivaliokunnan lausunnon PeVL 7/2019 vp (s. 11) mukaan virkavastuuta ei voida kohdentaa näennäisesti ja keinotekoisesti jollekin taholle. Näin ollen olisi ongelmallista osoittaa lainsäädännössä yksittäiselle virkahenkilölle vastuu tekoälyn tuottamista lopputuloksista, kuten siitä, miten tekoäly järjestää koulutus- ja uravaihtoehtoja palvelun käyttäjälle tämän antamien tietojen ja valitsemien rajausten perusteella.

Virkavastuun merkitys korostuu erityisesti tilanteissa, joissa viranomaisen tekee yksipuolisesti henkilön etuun, oikeuksiin tai velvollisuuksiin vaikuttavia päätöksiä. Osaamispolussa ei tällaisia päätöksiä tehdä vaan sen tekoälyä hyödyntävien toiminnallisuuksien käyttämisessä on kyse viranomaisen tarjoamasta sähköisestä palvelusta, jota kukin henkilö voi halutessaan hyödyntää oman koulutuksensa, työuransa ja osaamisensa kehittämisen ideointiin ja suunnitteluun hänen omana toimintanaan.

Osaamispolussa virkahenkilöiden vastuu ulottuu tekoälyasetuksen velvoitteiden lisäksi henkilön informointiin. Sen tarkoituksena on antaa palvelua käyttäville henkilöille riittävä tieto sähköisen palvelun työkalujen ominaisuuksista ja rajoituksista, jotta palvelun käyttäjä pystyy tekemään tietoisin valinnan niiden käyttämisestä. Tekoälyyn liittyvistä informointivelvoitteista säädetään tekoälyasetuksessa (IV luku, erityisesti 50 artikla) ja siitä on säännökset ehdotetussa valtakunnallista osaamistietovarantoa koskevassa laissa (3 §:n 4 momentti ja 5 §).

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

Valtakunnallinen osaamistietovaranto

Valtakunnallista osaamistietovarantoa koskevan lakiesityksen tarkoituksena on luoda edellytykset sähköiselle Osaamispolku-palvelulle, johon jokaisella on mahdollisuus tallentaa osaamiseensa liittyvää tietoa sekä siirtää sinne tietojaan nykyisestä Opintopolusta ja Työmarkkinatorin työnhakuprofiilista. Lakiesitys sisältää säännökset sähköisestä Osaamispolku-palvelusta, tietovarantoon tallennettujen osaamistietojen ylläpitämiseen ja käyttämiseen liittyvästä tietosuojasta sekä palvelua ylläpitävien viranomaisten tehtävistä. Valiokunta pitää esitystä kannatettavana.

Osaamispolussa hyödynnetään tekoälyä tekoälyasetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettussa merkityksessä. Osaamispolku on siten tekoälyasetuksessa tarkoitettu tekoälyjärjestelmä. Asiantuntijalausunnossa on kiinnitetty huomiota siihen, että suostumusvaatimuksesta huolimatta tietovarantoon kertyvä data voi olla monin tavoin vinoutunutta, mikä asettaa haasteita ja rajoituksia sen hyödyntämiselle. Ongelmia voi aiheutua tekoälyn palvelun käyttäjille antamista muiden käyttäjien dataan pohjautuvista ehdotuksista. Tähän liittyy tekoälyjärjestelmille tyypillinen riski siitä, että järjestelmä toisintaa ja vahvistaa olemassa olevia stereotyyppioita ja vinoumia, joita liittyy esimerkiksi koulutusvalintoihin sosioekonomisen taustan tai sukupuolen perusteella.

Valiokunta pitää tärkeänä huolehtia tekoälyn hyödyntämisen eettisyydestä, läpinäkyvyydestä sekä vinoutumien ja syrjivien käytäntöjen ehkäisemisestä. Palvelua tulee valvoa tekoälyasetuksen ja muun yleislainsäädännön mukaisesti. Ongelmien ehkäisemiseksi on erittäin tärkeää varmistaa, että palvelun käyttäjät saavat riittävän opastuksen palvelun käyttöä varten ja että järjestelmän antamat ehdotukset perustellaan avoimesti käyttäjälle.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon ja saadun selvityksen perusteella lakiesitys vaatii eräitä täsmennyksiä, ja valiokunta ehdottaa, että 1. lakiesityksen 3, 4, 5 ja 9 §:iin tehdään yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetut muutokset.

Koulutustarjonnan tietovaranto

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevaan opinto- ja tutkintorekisterilakiin sisällytetään säännökset koulutustarjonnan tietovarannosta, joka on tietopohjana koulutusmahdollisuuksien esittämiseksi Osaamispolku-palvelussa. Koulutustarjonnan tietovaranto tarjoaa palvelua hyödyntäville henkilöille mahdollisuuden saada tietoa heitä kiinnostavasta koulutustarjonnasta oman osaamisensa kehittämiseksi. Osaamispolkua käyttävillä henkilöillä on halutessaan mahdollisuus järjestää koulutustarjontaa koskevia tietoja tekoälyn avulla henkilön kiinnostuksen kohteiden mukaiseen järjestykseen. Lisäksi koulutustarjonnan tiedoista saadaan kansallista tietopohjaa selvityksiä, tutkimusta ja tilastointia varten ja siten myös suunnittelun ja päätöksenteon tueksi.

Ehdotetuissa koulutustarjonnan tietovarantoa koskevissa uusissa säännöksissä säädetään tietovarannon tietojen laajuudesta, laadusta ja käyttötarkoituksista. Samalla lain nimikettä ehdotetaan muutettavaksi siten, että se sisältää maininnan koulutusrekisteristä. Nimikemuutos edellyttää muutoksia seitsemään muuhun lakiin, joissa on viittaussäännökset kyseiseen lakiin.

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

Valiokunta kannattaa esitystä ja pitää myönteisenä ehdotusta laajentaa lainsäädännössä tietovarannon tietosisältöä siten, että siihen kuuluu tietoja myös opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan ulkopuolella olevasta koulutustarjonnasta.

Asiantuntijakuulemisessa tuotiin esille toiveita siitä, että tietovarantoon tallennettaisiin tietoa ehdotettua laajemmin muustakin kuin julkisrahoitteisesta koulutuksesta. Valiokunta saatuun selvitykseen ja hallituksen esitykseen (s. 73—79) viitaten toteaa, että koulutustarjonnan laajentamiseen liittyy ratkaisemattomia kysymyksiä, kuten Euroopan unionin valtioneukisääntelystä aiheutuvat mahdolliset rajoitukset ja menettelyn luominen palvelussa tarjolla olevan koulutuksen laadun varmistamiseksi. Valiokunta toteaa, että palvelun laajentamisen mahdollisuuksia on tarpeen selvittää ja arvioida sen perusteella mahdollisuudet laajentaa palveluun tallennettavaa koulutustarjontaa myös muihin kuin julkisesti rahoitettuun koulutustarjontaan.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki valtakunnallisesta osaamistietovarannosta

3 §. Osaamistietovarantoon tallennettavat tiedot. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi osaamistietovarannon tiedoista. Pykälän 1 momentin mukaan henkilö saa tallentaa osaamistietovarantoon siinä todetut itseään koskevat tiedot. Pykälän 2 momentissa lähtökohtaisesti kielletään antamasta tietovarantoon salassa pidettäviä ja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja. Momentin mukaan henkilö saa kuitenkin halutessaan antaa tietovarantoon tietoa opinnäytetyöstään ja tieteellisestä tutkimuksestaan, hänelle suoritetusta psykologisesta testistä ja soveltuvuuskokeesta, oppilaitokselta saamistaan todistuksista, osallistumisestaan yhdistystoimintaan, vapaa-ajan harrastuksista ja muista vastaavista tiedoista, jos tällaiset tiedot ovat välttämättömiä hänen koulutus- ja työhistoriansa, osaamistensa ja koulutukseen, työuraan ja osaamiseen liittyvien suunnitelmiansa ja tavoitteidensa kannalta.

Perustuslakivaliokunnan (PeVL 53/2025 vp) mielestä ehdotettu pykälä muodostuu liian väljäksi ottaen huomioon, että tietovarantoon on mahdollista tallentaa myös arkaluonteisia tietoja. Tällaisten tietojen käsittely on rajattava täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään, ja sääntelyn on oltava yleisen tietosuojasetuksen sallimissa rajoissa yksityiskohtaista ja kattavaa.

Valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momenttia täsmennetään rajaamalla mahdollisuutta tallentaa tietoja psykologisesta testistä ja soveltuvuuskokeesta siten, että niistä voi antaa tietovarantoon tietoja henkilön osaamiseen ja kiinnostukseen kohdentuvista huomioista, henkilökohtaisista vahvuuksista ja kehittämiskohteista. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että oppilaitokselta saaduista todistuksista tallennettavat salassa pidettävät tiedot rajataan koskemaan todistuksiin sisältyviä sanallisia arvioita henkilökohtaisista ominaisuuksista, jotka liittyvät henkilön osaamiseen, tietoihin tai taitoihin. Ehdotettujen tarkentavien lisäysten vuoksi valiokunta ehdottaa, että momentin luettavuutta parannetaan ryhmittelemällä siinä tarkoitettut asiat numerokohtaiseen luetteloon.

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

Valiokunta saamansa selvityksen perusteella ehdottaa, että 2 momentista poistetaan maininta opinnäytetyöstä ja tieteellisestä tutkimuksesta, koska niissä tarpeellisia tietoja voivat olla lähinnä tutkimuksen tai opinnäytetyön teema ja metodologia. Niitä koskevat tiedot eivät ole salassa pidettäviä tietoja, joten niiden mainitseminen säännöksessä on tarpeetonta. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että säännöksestä poistetaan epätarkka ilmaisu ”muista vastaavista tiedoista”.

4 §. Tietojen säilytysaika. Asiantuntijalausunnossa on tuotu esille tarve säätää osaamistietovarannon tietojen säilytysajasta ehdotettua rajatummin siten, etteivät tiedot jää tietovarantoon käyttämättöminä henkilön koko eliniäksi. Saatuun selvitykseen viitaten valiokunta ehdottaa, että 1 momenttiin lisätään säännös, jonka mukaan Opetushallituksen tulee lähettää henkilölle muistutus, jos hän ei ole kirjautunut palveluun viiden vuoden aikana. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi, että jos muistutuksen saanut henkilö ei ole kirjautunut vuoden kuluessa palveluun, Opetushallituksen tulee poistaa hänen tietonsa tietovarannosta.

5 §. Tietojen automaattinen käsittely. Perustuslakivaliokunta on todennut lausunnossaan (PeVL 53/2025 vp), että ehdotetusta sääntelystä ja esityksen perusteluista jää epäselväksi, onko henkilöllä kielto-oikeus vain hänen tietojensa käyttämiseen palvelun tekoälyä hyödyntävien toiminnallisuuden kehittämiseen (7 §), mutta ei tekoälyn tavanomaiseen käyttämiseen osaamistietovarannon tietoihin kohdennettuna. Lisäksi perustuslakivaliokunta on todennut, että ehdotettu sääntely on jäänyt avoimeksi ja tulkinnanvaraiseksi, koska siitä ei ilmene, että henkilö voi perua 5 §:ssä tarkoitetun valintansa milloin tahansa, jolloin tietoja ei voida käyttää enää pykälässä tarkoitetulla tavalla. Ehdotettu sääntely muodostuu perustuslain 10 §:n kannalta jossain määrin avoimeksi ja tulkinnanvaraiseksi.

Lakiesityksen 5 § poikkeaa 7 §:stä siten, että 7 §:ssä ehdotetaan mahdollistettavaksi ilman henkilön valintaa tai suostumusta tapahtuva henkilötietojen käyttäminen tekoälyä hyödyntävien toiminnallisuuden kehittämiseen. Tämän takia siinä ehdotetaan säädettäväksi oikeudesta kieltää henkilötietojen käyttäminen pykälässä tarkoitettuun kehittämiseen.

Ehdotetun 5 §:n tarkoittamissa tilanteissa tekoälyn toiminnallisuuden käyttäminen on henkilöille vapaaehtoista, minkä vuoksi esityksessä ei ole katsottu tarpeelliseksi säätää erikseen oikeudesta kieltää henkilötietojen käytöstä tällaisiin toiminnallisuuksiin. Hallituksen esityksen valmistelussa lähtökohtana on ollut, että palvelua käyttävä henkilö tekee palvelussa tietoisena ja nimenomaisen valinnan erikseen jokaisella kerralla silloin, kun hän haluaa esimerkiksi jäsentää ura- ja koulutusmahdollisuuksia antamiensa tietojen, kuten kiinnostuksen kohteidensa, pohjalta. Epäselvyyksien välttämiseksi valiokunta ehdottaa, että 5 §:ää tarkennetaan siten, että siihen lisätään vaatimus, jonka mukaan henkilön tietoja voidaan käyttää säännöksessä mainittuun tarkoitukseen, jos henkilö on valinnut sen mahdollisuuden nimenomaisesti ja joka kerralla palvelua käyttäessään.

9 §. Tietojen luovuttaminen. Saadun selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että lakiesityksessä ehdotettujen tiedon luovuttamisen rajoitusten on tarkoitus kattaa tietojen luovuttamisen lisäksi kaikki muut tiedon antamisen tavat, ja ehdottaa, että 1 momentin loppuun lisätään säännös, joka ulottaa säännöksen soveltamisen kaikilla tavoilla annettuihin tietoihin.

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

2. Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain muuttamisesta

22 b §. Tietovarantoon tallennettava koulutustarjonta. Valiokunta toteaa, että ehdotettuun säännökseen on sisällytetty maininta ensihoitaja-, terveydenhoitaja- ja kättilökoulutuksesta ministeriössä vielä valmisteilla olevan lakiesityksen perusteella. Valiokunta ei pidä tarkoituksenmukaisena säätää nyt käsiteltävänä olevassa laissa koulutuksista, joita koskevaa lainsäädäntöä vasta valmistellaan, ja ehdottaa, että säännöksestä poistetaan mainitut koulutukset. Siten säännöksessä viitataan nyt voimassa olevan lainsäädännön mukaiseen koulutukseen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sivistysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 133/2025 vp sisältyvät 3.—9. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 133/2025 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

valtakunnallisesta osaamistietovarannosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Osaamistietovarannon tarkoitus

Valtakunnallisen osaamistietovarannon tarkoituksena on mahdollistaa henkilöiden tallentaa ja ylläpitää tietoa omasta osaamisestaan ja työuraan ja koulutukseen liittyvistä kiinnostuksenkohteistaan ja suunnitelmistaan. Osaamistietovaranto on osa digitaalista palvelua, jäljempänä *palvelu*, jonka tarkoitus on tukea henkilöitä koulutukseen ja työelämään hakeutumisessa, niihin liittyvissä siirtymissä, oman osaamisen ylläpitämisessä sekä omien koulutus- ja uratietojen hyödyntämisessä.

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

Lisäksi tietovarannon tarkoituksena on tarjota tietopohjaa opetuksen, koulutuksen, ohjauksen ja osaamisen tilannekuvan ylläpitämiseksi ja niiden kehittämisen ja ennakoinnin tueksi.

2 §

Yhteisrekisterinpitäjät ja vastuunjako

Tietovarannon yhteisrekisterinpitäjiä ovat Opetushallitus ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

Opetushallitus vastaa luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) III luvussa tarkoitetuista rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisesta ja muista asetuksessa ja tietosuojalain (1050/2018) säädetyistä rekisterinpitäjän vastuista, jollei niitä ole tässä pykälässä säädetty yhteisrekisterinpitäjien yhdessä vastattaviksi.

Yhteisrekisterinpitäjät määrittelevät yhdessä henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 7 kohdassa ja 26 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Lisäksi yhteisrekisterinpitäjät vastaavat yhdessä yleisen tietosuoja-asetuksen:

- 1) 5 artiklan 2 kohdassa säädetyistä osoitusvelvollisuuksista;
- 2) 6 artiklassa tarkoitetusta käsittelyn lainmukaisuudesta;
- 3) rekisteröidyn tunnistamistarpeen arvioinnista 11 artiklan ja muun lainsäädännön mukaisesti;
- 4) IV luvun 1 jaksossa säädetyistä rekisterinpitäjää ja henkilötietojen käsittelijää koskevista yleisistä velvollisuuksista;
- 5) 33 ja 34 artiklassa säädetyistä tietoturvaloukkauksia koskevista ilmoitusvelvollisuuksista; sekä
- 6) IV luvun 3 jaksossa tarkoitetuista tietosuojan vaikutustenarvioinnista ja ennakkokuulemisesta.

Lisäksi yhteisrekisterinpitäjät vastaavat yhdessä tietosuojalain 6 §:n 2 momentin 9—11 kohdassa tarkoitettujen erityisten menettelysääntöjen toteuttamisesta, tietosuojan vaikutustenarvioinnin laatimisesta ja muista menettelyllisistä ja organisatorisista toimenpiteistä.

3 §

Osaamistietovarantoon tallennettavat tiedot

Henkilö saa tallentaa itsestään osaamistietovarantoon tiedot, jotka henkilö itse sitä varten vapaaehtoisesti päättää. Tietojen tulee liittyä hänen koulutus- ja työhistoriaansa, osaamisiinsa ja koulutusta, työuraa ja osaamista koskeviin suunnitelmiinsa ja tavoitteisiinsa.

Tietovarantoon ei saa antaa salassa pidettäviä tai erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja. Henkilö saa kuitenkin halutessaan antaa tietovarantoon **koulutus- ja työhistoriansa, osaamistensa ja koulutukseen, työuraan ja osaamiseen liittyvien suunnitelmiansa ja tavoitteidensa kannalta välttämätöntä tietoa:**

- 1) hänelle suoritetun psykologisen testin ja soveltuvuuskokeen sisältämistä, osaamiseen ja kiinnostukseen kohdentuvista huomioista ja henkilökohtaisista vahvuuksista ja kehittämiskohteista;

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

2) sanallisista arvioista, joita hänen osaamiseensa, tietoihinsa tai taitoihinsa liittyvistä henkilökohtaisista ominaisuuksista sisältyy hänen oppilaitokselta saamiinsa todistuksiin;

3) osallistumisestaan yhdistystoimintaan;

4) vapaa-ajan harrastuksistaan.

Opetushallitus saa lisäksi tallentaa tietovarantoon palvelun toiminnallisuuksia koskevat valinnat ja tiedot henkilön maantieteellisestä alueesta, iästä ja kielestä.

Ennen tietojen antamista Opetushallituksen on tiedotettava henkilölle tämän antamia tietoja koskevista rajoituksista, vaikutuksesta hänen henkilötietojensa suojaan ja hänen mahdollisuudestaan hallinnoida tietojaan palvelussa.

4 §

Tietojen säilytysaika

Osaamistietovarantoon henkilöstä tallennetut tiedot säilytetään, kunnes tämä itse ne poistaa. Jos henkilö ei kuitenkaan ole kirjautunut palveluun viiden vuoden aikana, Opetushallituksen on lähetettävä hänelle muistutus tallennetuista tiedoista. Ellei henkilö muistutuksen jälkeenkään kirjaudu palveluun vuoden kuluessa, Opetushallituksen on poistettava hänen tietonsa. Lisäksi Opetushallituksen on poistettava osaamistietovarannosta sellaisten henkilöiden tiedot, jotka eivät enää ole elossa.

Opetushallitus ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus voivat tarvittaessa määrittää tiedoille muita säilytysaikoja julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) 21 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla perusteilla.

5 §

Tietojen automaattinen käsittely

Henkilön antamia ja tallentamia tietoja ja hänen valitsemiaan rajoituksia saadaan käsitellä yleisen tietosuojasetuksen 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla pelkästään automaattisesti koulutus- ja työmahdollisuuksien kartoittamiseksi ja esittämiseksi. Tällainen käsittely edellyttää, että henkilö valitsee palvelussa automaattisen käsittelyn hyödyntämisen tähän tarkoitukseen nimenomaisesti jokaisella kerralla hyödyntäessään automaattista käsittelyä. Ennen valinnan tekemistä Opetushallituksen on selkeästi ilmoitettava automaattisesta käsittelystä henkilölle palvelussa. Henkilölle esitettävän mahdollisuuden yhteydessä hänelle on palvelussa annettava tietoa siitä, miten siinä on huomioitu hänen tietojaan ja valitsemiaan rajoituksia.

6 §

Tietojen anonymisointi

Opetushallitus saa muuttaa osaamistietovarannon tietoja sellaiseen muotoon, ettei henkilöä voida enää tunnistaa:

1) palvelun yhteyteen kuuluvan avoimen tietopalvelun tuottamiseksi sekä muuta yleisen edun mukaista opetuksen, koulutuksen ja osaamisen arviointia, tutkimusta, kehittämistä, tilastointia, muuta seurantaa, ohjausta ja suunnittelua ja tietojen arkistointia varten;

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

2) palvelun toiminnallisuuden kehittämistä varten.

7 §

Tietojen käsittely tekoälytoiminnallisuuden kehittämiseen

Ellei tekoälyä hyödyntäviä palvelun toiminnallisuuden kehittäminen 6 §:ssä tarkoitetuilla tiedoilla, kehittämiseen saadaan käyttää osaamistietovarannon sisältämiä henkilötietoja luovuttamatta niitä kuitenkaan kolmansille osapuolille.

Henkilöllä on oikeus kieltää tietojensa käyttäminen tekoälyä hyödyntävien palvelun toiminnallisuuden kehittämiseen.

8 §

Oikeus saada ja viedä omia tietoja rekisterien välillä

Salassapitosäännösten estämättä henkilöllä on oikeus saada tietojaan tuoduksi valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa (884/2017) tarkoitetuista rekistereistä ja tietovarannoista osaamistietovarantoon.

Salassapitosäännösten estämättä henkilöllä on oikeus saada tietojaan tuoduksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) 14 luvussa tarkoitettua työnhakuprofiilista osaamistietovarantoon. Lisäksi henkilöllä on oikeus saada tietojaan viedyksi osaamistietovarannosta työnhakuprofiiliin.

9 §

Tietojen luovuttaminen

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja muualla laissa säädetään tietojen luovuttamisesta, Opetushallitus ei saa luovuttaa osaamistietovarannon sisältämiä henkilötietoja, jollei henkilö tai hänen huoltajansa tai muu laillinen edustajansa ole antanut suostumusta siihen ennen tietojen luovuttamista. **Mitä tässä pykälässä säädetään tietojen luovuttamisesta, koskee myös tiedon antamista muulla tavoin.**

Suostumuksen voi antaa osaamistietovarannossa olevien tietojen luovuttamiseen viranomaiselle tai muulle taholle henkilön omia tarkoituksia varten, myös salassapitosäännösten estämättä.

Lisäksi suostumuksen voi antaa tietojen luovuttamiseen opetuksen, koulutuksen ja osaamisen arviointia, kehittämistä, muuta seurantaa, ohjausta ja suunnittelua varten. Tällöin salassapitosäännösten estämättä saadaan luovuttaa vain välttämättömät tiedot.

Tässä pykälässä tarkoitettua suostumuksen voi antaa ja sen voi milloin tahansa perua palvelun kautta. Suostumuksen tulee olla annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti sekä tietoisena siitä, mihin tarkoituksiin tietoja voidaan käyttää ja luovuttaa. Suostumus ja ilmoitus sen perumisesta on säilytettävä yhtä pitkään kuin henkilöön yhdistettävissä olevat tiedot.

Mitä 1 momentissa säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetusta laista ja muusta laista poikkeamisesta, ei kuitenkaan koske tietojen luovuttamista yleisen edun mukaisia

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

arkistointitarkoituksia, tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia eikä tilastollisia tarkoituksia varten.

10 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) nimike ja 2 §, sellaisena kuin niistä on 2 § laeissa 944/2022 ja 1213/2023, sekä *lisätään* lakiin uusi 4 a luku seuraavasti:

Laki valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan koulutukseen, tutkintoihin ja osaamismerkkeihin, joista säädetään:

- 1) perusopetuslaissa (628/1998);
- 2) lukiolaissa (714/2018);
- 3) ylioppilastutkinnosta annetussa laissa (502/2019);
- 4) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017);
- 5) ammattikorkeakoululaissa (932/2014);
- 6) yliopistolaissa (558/2009);
- 7) vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998);
- 8) tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa (1215/2020)
- 9) Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetussa laissa (1463/2007);
- 10) taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/1998);
- 11) Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta annetussa laissa (682/2021).

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

Tämän lain 4 a lukua sovelletaan 1 momentissa tarkoitettujen koulutusten, tutkintojen ja osaamismerkkien lisäksi koulutuksiin ja valmennuksiin, joista säädetään työvoimapolveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023). Lisäksi 4 a lukua sovelletaan muuhun koulutukseen siten kuin mainitussa luvussa säädetään.

Tässä laissa säädetään oppijanumerosta ja oppijanumerorekisteristä, opetuksen ja koulutuksen valtakunnallisesta tietovarannosta, oppivelvollisuusrekisteristä, ylioppilastutkintorekisteristä, opiskelijavalintarekisteristä, koulutustarjonnan tietovarannosta, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta sekä Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (*palvelukeskus*) hankkiman muun kuin säännellyn koulutuksen rekisteristä. Tässä laissa säädetään myös Opetushallituksen ylläpitämästä opinto- ja tutkintotietojen luovutuspalvelusta.

4 a luku

Koulutustarjonnan tietovaranto

22 a §

Koulutustarjonnan tietovarannon käyttötarkoitus

Koulutustarjonnan tietovaranto on tietopohjana koulutusmahdollisuuksien esittämistä varten osana valtakunnallisesta osaamistietovarannosta annetun lain (/20) 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua palvelua.

Tietovarannon tarkoituksena on lisäksi tukea opetuksen ja koulutuksen arviointia, tutkimusta, kehittämistä, tilastointia ja muuta seurantaa sekä ohjausta ja suunnittelua.

Opetushallitus saa käyttää koulutustarjonnan tietovarannon tietoja 17 §:ssä tarkoitettuihin opiskelijavalintarekisterin käyttötarkoituksiin.

22 b §

Tietovarantoon tallennettava koulutustarjonta

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjien on tallennettava koulutustarjonnan tietovarantoon tiedot:

- 1) perusopetuslaissa tarkoitettujen aikuisten perusopetuksen tarjonnasta;
- 2) lukiolaissa tarkoitettujen koulutuksen ja ylioppilastutkinnosta annetussa laissa tarkoitettujen ylioppilastutkinnon tarjonnasta;
- 3) ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettujen tutkintojen, tutkintojen osien, osaamisalojen ja muun koulutuksen tarjonnasta;
- 4) ammattikorkeakoululaissa tarkoitettujen tutkintokoulutuksen, avoimena ammattikorkeakouluopetuksena järjestettävän koulutuksen, ammatillisen opettajakoulutuksen, ~~ensihoitaja-, terveydenhoitaja- ja kätilökoulutuksen~~ ja korkeakouluopintoihin valmentavan koulutuksen tarjonnasta;
- 5) yliopistolaissa tarkoitettujen tutkintokoulutuksen, avoimena yliopisto-opetuksena järjestettävän koulutuksen ja erillisinä opintoina suoritettavan opettajakoulutuksen tarjonnasta;

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

6) vapaasta sivistystyöstä annetun lain 7 a luvussa tarkoitetun oppivelvollisille suunnatun koulutuksen tarjonnasta;

7) tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen tarjonnasta.

Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen on siirrettävä tietovarantoon työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 121 §:ssä tarkoitettua työvoimapalvelujen valtakunnallisesta tietovarannosta tiedot mainitussa laissa tarkoitettujen koulutusten ja valmennusten tarjonnasta.

22 c §

Vapaaehtoisesti tallennettava koulutustarjonta

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjät saavat tallentaa koulutustarjonnan tietovarantoon tietoa myös:

1) ammattikorkeakoululaissa ja yliopistolaisissa tarkoitetun erikoistumiskoulutuksen, täydennyskoulutuksena tai muutoin erillisinä opintoina järjestettävän tutkintojen osia sisältävän koulutuksen sekä muun täydennyskoulutuksen tarjonnasta;

2) muun kuin 22 b §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun, vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisen koulutuksen ja osaamismerkkien tarjonnasta;

3) taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen tarjonnasta;

4) Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetussa laissa tarkoitetun lukio-opetuksen ja eurooppalaisen ylioppilastutkinnon tarjonnasta;

5) ylioppilastutkinnosta annetun lain 25 §:ssä tarkoitettuihin tutkintoihin johtavan koulutuksen ja kyseisten tutkintojen tarjonnasta;

6) Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta annetussa laissa (252/2010) tarkoitetun saamen kielen ja kulttuurin opetuksen tarjonnasta.

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta annetussa laissa tarkoitettu palvelukeskus saa tallentaa tietovarantoon tietoa mainitun lain 2 luvussa tarkoitetun, palvelukeskuksen rahoittaman tai hankkiman koulutuksen ja muiden osaamispalvelujen tarjonnasta. Tietoa näiden koulutusten ja osaamispalvelujen tarjonnasta saavat tallentaa myös kyseisen koulutuksen tai osaamispalvelujen järjestäjät.

Edellä 22 b ja c §:ssä mainittujen lisäksi muuta julkisesti rahoitettua koulutusta järjestävät saavat tallentaa tietovarantoon tietoja julkisesti rahoitetun koulutuksensa tarjonnasta lukuun ottamatta varhaiskasvatusta, esiopetusta ja perusopetuslain 26 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuosiluokkien 1—9 opetusta.

22 d §

Vastuu tietojen täsmällisyydestä

Siltä osin kuin 22 b §:n 1 momentissa ja 22 c §:ssä tarkoitettut tiedot eivät kuulu yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan, tallentajien on huolehdittava tietojen täsmällisyydestä ennen niiden tallentamista koulutustarjonnan tietovarantoon. Vastuusta 22 b §:n 2 momentissa tarkoitettujen, työvoimapalvelujen valtakunnallisesta tietovarannosta siirrettävien tietojen täsmällisyydestä säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 123 §:ssä.

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

22 e §

Ylläpitäjän ja rekisterinpitäjän tehtävät

Koulutustarjonnan tietovarantoa ylläpitää ja sen rekisterinpitäjänä toimii Opetushallitus. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä 22 b ja 22 c §:ssä tarkoitettujen tietojen tietorakenteista ja siitä, miten tiedon tallentajien on pidettävä tallennettavat tiedot ajantasaisina.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Edellä 22 b §:ssä tarkoitettu koulutustarjonta on tallennettava koulutustarjonnan tietovarantoon viimeistään seitsemän kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

3.

Laki

oppivelvollisuuslain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oppivelvollisuuslain (1214/2020) 11 §:n 3 momentti seuraavasti:

11 §

Hakeutumisvelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuu

Koulutuksen järjestäjä selvittää oppivelvollisen hakeutumista ja opintojen aloittamista koskevat tiedot valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa (884/2017) tarkoitettuihin rekistereihin tallennettujen tietojen perusteella. Oppivelvollisen tulee koulutuksen järjestäjän pyynnöstä toimittaa selvitys hakeutumisesta ja opintojen aloittamisesta, jos tiedot eivät käy ilmi edellä tarkoitetuista rekistereistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan varhaiskasvatuslain (540/2018) 68 §:n 4 momentti, 71 § ja 72 §:n 5 momentti seuraavasti:

68 §

Tietojen tallentaminen tietovarantoon

Tallennettaessa henkilöstä ensimmäistä kertaa tässä laissa tarkoitettuja tietoja tiedon tallentajan tulee saada Opetushallitukselta tieto henkilön oppijanumerosta. Jos henkilöllä ei ole oppijanumeroa, tulee Opetushallituksen luoda oppijanumero valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 3 §:n mukaisesti.

71 §

Tietojen tarkistaminen muista tietolähteistä

Kunnan, kuntayhtymän tai yksityisen palvelujentuottajan tallentamien 70 §:ssä tarkoitettujen yksilöinti- ja yhteystietojen sekä lapsen huoltajan oikeuksien tarkistamiseksi tietovarantoon tulee luovuttaa tarvittavat tiedot valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain mukaisesta oppijanumerorekisteristä.

72 §

Tietovarannon tietojen säilytysaika

Oppijanumero sekä ne yksilöivät tunnistetiedot, joiden perusteella oppijanumero on annettu, säilytetään oppijanumerorekisterissä siten kuin valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 109 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 109 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 569/2019, seuraavasti:

109 a §

Tietojensaantioikeus opiskelijan henkilökohtaisesta osaamisen kehittämissuunnitelmasta

Koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada teknisen rajapinnan avulla tai muussa sähköisessä muodossa tiedot opiskelijansa henkilökohtaisista osaamisen kehittämissuunnitelmista. Tiedoilla tarkoitetaan valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 9 §:n nojalla tietovarantoon tallennettuja henkilökohtaisiin osaamisen kehittämissuunnitelmiin sisältyviä tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

ammattikorkeakoululain 28 a ja 28 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammattikorkeakoululain (932/2014) 28 a §:n 1 momentti ja 28 c §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 28 a §:n 1 momentti laissa 1368/2018 ja 28 c §:n 2 momentti laissa 257/2015, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

28 a §

Yhteishaku ja erillisvalinnat

Opiskelijoiden valinta ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin järjestetään korkeakoulujen yhteishaussa. Yhteishaussa käytetään valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa (884/2017) tarkoitettua opiskelijavalintarekisteriä. Yhteishaun toimittamisesta ja siihen liittyvistä menettelyistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

28 c §

Opiskelupaikan vastaanottaminen

Opiskelijaksi hyväksytyn on ammattikorkeakoulun hyväksymisilmoituksessa mainittavan määräajan kuluessa ilmoitettava ammattikorkeakoululle opiskelupaikan vastaanottamisesta tai hän menettää opiskelupaikkansa. Ammattikorkeakoulun on viipymättä merkittävä tieto opiskelupaikan vastaanottamisesta valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain 17 §:ssä tarkoitettuun korkeakoulujen hakurekisteriin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

yliopistolain 36 a §:n ja 38 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yliopistolain (558/2009) 36 a §:n 1 momentti ja 38 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 36 a §:n 1 momentti laissa 1367/2018 ja 38 §:n 2 momentti laissa 256/2015, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

36 a §

Yhteishaku ja erillisvalinnat

Tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijavalinta järjestetään korkeakoulujen yhteishakuna lukuun ottamatta valintaa jatkotutkintoon johtavaan koulutukseen. Yhteishaussa käytetään valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa (884/2017) tarkoitettua opiskelijavalintarekisteriä. Yhteishaun toimittamisesta ja siihen liittyvistä menettelyistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

38 §

Opiskelupaikan vastaanottaminen

Opiskelijaksi hyväksytyn on yliopiston hyväksymisilmoituksessa mainittavan määräajan kuluessa ilmoitettava yliopistolle opiskelupaikan vastaanottamisesta. Jollei opiskelijaksi hyväksyty tee ilmoitusta määräajassa, hän menettää opiskelupaikkansa. Yliopiston on viipymättä merkittävä tieto opiskelupaikan vastaanottamisesta valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain 17 §:ssä tarkoitettuun korkeakoulujen hakurekisteriin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

vapaasta sivistystyöstä annetun lain 6 b ja 6 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 6 b § ja 6 c §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 b § laissa 479/2021 ja 6 c §:n 4 momentti laissa 1212/2023, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

6 b §

Opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavan koulutuksen laajuus ja arviointi

Tallennettaessa vapaan sivistystyön muita kuin tämän lain 7 a luvussa taikka oppivelvollisuuslain (1214/2020) 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua koulutuksen tietoja valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 2 luvun mukaiseen tietovarantoon koulutuksen laajuus on määriteltävä opintopisteinä ja se on kuvattava ja arvioitava osaamisperusteisesti. Koulutuksen laajuus määritellään opintopisteinä siten, että opiskelijan keskimäärin 27 tunnin työpanos vastaa yhtä opintopistettä. Opiskelijan osaaminen arvioidaan soveltaen, mitä tämän lain 25 g §:n 4 momentissa ja 25 k §:ssä säädetään. Osaaminen arvioidaan ar-vosanalla hyväksytty tai hylätty taikka asteikkoarvioinnilla.

6 c §

Vapaan sivistystyön osaamismerkki

Tiedot osaamismerkkien suorituksista voidaan tallentaa valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 luvun mukaiseen tietovarantoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

taiteen perusopetuksesta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 7 a §, sellaisena kuin se on laissa 945/2022, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö SiVM 12/2025 vp

7 a §

Opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen tietovarantoon tallennettavan koulutuksen laajuus

Tallennettaessa taiteen perusopetuksen tietoja valtakunnallisista opinto-, koulutus- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 2 luvun mukaiseen tietovarantoon koulutuksen laajuus on määriteltävä opintopisteinä. Koulutuksen laajuus määritellään opintopisteinä siten, että oppilaan keskimäärin 27 tunnin työpanos vastaa yhtä opintopistettä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 9.12.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tuula Haatainen sd
varapuheenjohtaja Ari Koponen ps
jäsen Sandra Bergqvist r
jäsen Pia Hiltunen sd
jäsen Inka Hopsu vihr
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Mia Laiho kok
jäsen Pia Lohikoski vas
jäsen Sara Seppänen ps
jäsen Markku Siponen kesk
jäsen Jaana Strandman ps
jäsen Oskari Valtola kok
varajäsen Johan Kvarnström sd (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Lahtinen